



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

U ante L

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

gistratus vitio creati esse dicebant: et ita se abdicare cogebant.
Vitio. as. corrupto destruo. Lac. lib. vii. Aer vitiatibilis ac corruptus
 et pestilens fiet. Plau. in plogo aul. Eius filia lyconides vitia
 rat. Na vitiatam virginem dicim? cui pudicitiam amisit. Et vitiare
 est sedare apud vitros oculo vitiatos. Dic corpore vitiatos vi
 cinus qd ceci vel maca vel claudi nati facture sunt. Dic vitia
 tio. violatio. corruptio. vitiositas non vitium est.

Vituperatio. as. vitio aliqd do. qm vitium paro. Ter. Id isti vitupe
 rat facti. Dunc vituperatio. Quis si cu verbo venio vel filio
 iungatur passue accipitur. Li. v. propter eum in sermonem
 hominum atq; in tantam vituperationem veniret.

Vituperium idem qd vituperatio. Li. vi. Et a vitio dicitur vituperium.
Vituperones. qui et vituperatores.

Vitium. ma translucida. qd ex arena et cinere fieri dicitur.

Vitium. is. xi. ctu. qm vim et vigorem habet. qd licet absolutum sit: dici
 musti qm vim et vigorem habet. Interdu viuere est legi vitia age
 re. Huius vbi coposita sunt. vitium. vii. et vitium. p. vitium qd est v
 qd ad sine vitio. Plau. in ca. Etia si vitium vlt qd ad sumam etate
 in breue spatium est. pferu di qd munitas. reuino a quo reuinito
 rursus vitium fio. sup vitium. Diero. in ero. Si vitio die vel duo
 bus supuerit no sub iacebit peng. Dui? verbi frequentatiu
 est vitio. as. a quo fit viticio. as.

Viuere in die vitio qd quotidie parat noua cibaria nihil reserua
 tes. nec recondito vtuntur. hodie appetentes hoc cras illud.
 quoz varia est vita et victus. Li. lib. v. tuf. Nos in diem vit
 amuz. Lol. lib. iij. Nec prouident futuro tepore. sed qm pl
 ne in diem viuunt sic imperant vitibus et eas ita multis pal
 minibus onerant. vt posteritati non consulant.

Vitium. a. um. qd vitia bz. qm ponit p. nali. Virgil. lib. ij. ge. Et
 vitia sua placaria terra. qm qd po qd vim aliquam bz. vii vitium
 lapide dicitur ignitu qm vim habeat emittendi igne. qm qd p
 valido ac vehemeti virg. Paulatum abolere siccau incipit et
 tenat vitio puertere amore. hinc seminiu qd mo significat
 semimortuum: modo debile ac vigoris erigit.

Viuax. validu vigorosum. diu viuens. et qd absumi no pot. bicy
 uacior viuacisim? viuacitas qd est vigor ac robur et viuacia. g.

Viuandus. a. us. qm viuus. Prop. Quattuor artificis viuanda signa
 bones. quasi spirantia atq; viuentia. Alias viuudu est robu
 stiu ac plenu vigoris. Alias integrus. Plau. in ru. Non vides
 me referre viuendum rete sine squamoso pecu.

Viuariu. locu in quo velaues vel pisces vel fere pntent. qd ad vi
 ctu dicitur pntent. Ply. Ostrearu viuaria pms. Sergus
 ozata i baiano inuenit. idem leporiu bz et roborariu. pprie tñ
 piscine vbi pisces continentur. sicut apiaria loca in qbus aluei
 apud tenentur que mellifonas et mellaria nominantur.

Viuiradix. vitis que cum radice feritur quasi viuam radicem
 habens. ad differentiam maleoli et talarum. Ply. In arido
 solo viuiradix quoq; frustra feritur. Lol. Sationis aut duo
 sunt genera maleoli vel viuiradicis.

Viuerra aial paruu qd est s; magni vigoris. Mustella rustica bz
 vt ait Stra. africa ipotata. Dis vitunt adolefcentes ad ephbe
 das ad parietu midis auiculas. Hecce vitr ya dn. Aristo. lib.
 ix. de aialibus. In prodo selenia via iteracia. cuius vitra alte
 rum latus gignitur gale citra alteru gigni non potest. Ply.
 In prodo selenia in ista viam mustelle no trafeunt. Est aliud
 mustellaz syluestriu gnis qd longe domesticis maiores sunt. a
 grecis. Jctides vocantur. Arist. Jctis siluestris mustelle gnis
 est magnitudine militis catelli. s; pilo facie albedine partis
 inferioris et mozu astutia mustelle sise est masuescit maioruz
 imodu officit alnearibus genitale eius offeu est. S; siluestriu
 quoq; mustellaz duo gna sut: alteru sub ventre rufescit. mar
 te appellat. Mar. Venator marte supbus adest. Altez ca d
 dus et viuerra vocatur. Ply. Magna pp venatur coz viu
 ris gra est. imittunt eas in specus qui sut multiformes in ter
 ra. vii et nome aiali. s. caniculus vtruzq; genus greci. ya lac
 aypiac nostri siluestres mustellas nuncupant.

Vix aduerbiu figt cu vi ac difficultate et labore. Virg. lib. ij. ge.
 Vix humiles apibus castas roremq; ministrat. Ter. Vix re
 traxi filiu ab amore ancille. Aliquando refertur ad tempus.

Vix. Vix et conspectu ficule telluris in altum. vela dabant
 legi. i. statim. Idem. Et quos fidonia vix vix reuelli. i. nuper.
 Aliquando ponitur pro no. Luc. Larcer vix carcere dignus
 Quid. Vix priamus tanti totaq; troia fuit.

Vix tandem significat post multu teporis. Li. Apio. pal. Vix tan
 dem legi litteras dignas apio. Virg. Vix tandem libaci ma
 gnis clamoribus actus composito rupit vocem.

Victus est tecta et clausa malignitas. Est eni sanies creta intra
 cute latitans. que vt ppere abrupta cute eripat emphis sup
 ne alligatis solet ofoueri. Virg. lib. iij. ge. Quia si ds ferro po
 tuit rescindere summu vlcera os: alitur vitium vitiumq; tegan
 do. vultus vo est byans pate q; apertura corporis ictu facta
 vlcera capitis manantia sunt que greci αχορας vocat. im
 peritu vulgus tem. Quidam hoc nomen aspirandum putant
 qm a greco originem trahat. Ali enim ε ακος dicunt.

U ante L

Vlcero. as. pen. cor. dilatio. et quasi vlcus facio. Dunc erulcero
 vlcus dilatio. Lol. lib. viij. Fere aut per estate sic muscis an
 res canum erulcerant sepe vt amittit per translatione figt.
 era spero. exacerbo. Li. Ita mihi animum exulcerauit.

Vlciscor. eris. vltus vidico et iniuria no impunita relinquo.
Vlter frater rozis marini similis asper aurum retinens.

Vlgo. pe. p. terre humor et ea nunq; recedens. vii vliginosus
 ager qui sp est humidus. humidus qui aliqñ siccatur. Var.
 Solu oportet esse erudicatu et procliu vt euerri facile possit
 ac fieri purum. Non enim solum ea vlgo lanam corrumpit
 ouium sed etiam virgulas scabias fieri cogit.

Vllus aliq; qm vnus aliq; qd nome nunq; affirmatiue ponit
 neq; enim dicimus vllus ho currit. sicut aliq; ho currit: s; po
 nitur vel negatiue vt no est vllus qd currat. vel interrogatiue
 vt est ne vllus qui currat. vel subiunctiue vt si vllus me vo
 cabit. statim veniam. Ab vllus fit compositum nullus.

Vlna cubitus seu brachiū quatu vtriusq; manus extensio. U
 na indt Ser. in buc. pprie est spatium in quatu vtraq; extendit
 man? Dicit vlna αω του ω λεωυ. i. brachij. licet Sue
 to. vnu cubitum velit esse tantummodo.

Vlpicu. pe. cor. Lrexi appellauere gnis. alij gradus inter pulme
 taria ruris auctores. Ply. et Lol. Quidam vlpicu vocat alium
 punicu. greci aut. ε πορο α ου appellat longe maioris qd
 aliu Plau. in pe. Tu at plenior alij vlpicu qd romani remigis
 Lol. Luna infra terra fit qm aliu vel vlpicu serimus vel in ta
 bulatu reponimus. Sic eni neq; accerimi sapozis existere ne
 q; mandentiu halitus in odorare existimantur.

Vltra prepositio est cum actio deseruit et non nisi separata inue
 nitur. Cuius elegantia ostendit. Sal. in iug. Mauriq; vanu
 genus. vt ali aplice contendebant antipodas vltra gthio
 piam cultu perfarum et iustos et egregios agere. Aduerbiuz
 teste cu sine casu ponit. vt assidue lego nihil vltra facies. Et
 tunc ex se vltior et vltimus. Sit autem vltra ab vls quo ve
 teres utebantur. sicut citra a cis.

Vltra fama. i. opinione. figt qd multu. sicut citra fama qd est huic
 vnu. Quintil. boresis scripta tñ intra fama sunt.

Vltimus. pe. cor. ab vltra. idem qd postremus. Aliqu etiam bz
 primus. Virg. lib. viij. Tu sanguinis vltimus auctor. Dicitur
 vltimus qd ultra omnia sit siue ante respicias siue retro.

Vltro ab ultra fit et figt ultra siue itup. Vir. et miseresim? vltro
 i. ultra id qd rogauit pstitimus. Interdu figt sine requisitione
 ut vltro ad te ueni. i. no requisitus. s; sponte ueni. Interdu prae
 ac puerse. seu uersa vice. aut prior. Ter. in adel. Nisi me in il
 lo credidisti esse boium numero. qta sibi putat fieri iniuria
 ultra si qua facere ipsi expostulant et ultra accusant.

Vltro citroq; figt id qd vulgo bz. buc et illuc. et ta in factis q; in
 dictis bz. Quintil. Iuuenis sicut solet vltro citroq; comere
 Li. Multisq; vbis vltro citroq; habitis ille nobis sumpt?
 est dies. Quidam in hac figtione vtuntur sursum et deorsum. Ter.
 Ser ego te totos pmeno hos menses quietu redda ne sursum
 et deorsumue currites. Tractum ac atbenis. cuius portus in
 imo urbs vo in editiore loco sita est.



Vlronens. a. um. idem qd spontaneus. Hiero. in ero. Ab hofe qui offert vlronens accipietis eas.
 Vlubre cuitas i italia. Dor. e. v. lubris aius si te no deficit equus
 Vlula. pe. cor. aius. a. hctu denoiata hoc e awo του ολολιζε
 ip qd e vlulare z flere. Uirg. Certet z cygnis vlule.
 Vlysses. fuit fili? Laerte regis itabaces. vii z Laertius cognomi
 natus est z Jibacus ab itbaca isula in qua regnauit. Et ouli
 chius ab insula oulicbia: que in illius regno habebat. Sistr
 z narurius a naritio. Et e qnqz scde declinatiōis sicut z achil
 les. Uirg. Et terram altricem seni excreamus vlyssi.
 Vlyf bona cuitas i hispania ab vlyffe ditta. Sūt tñ q picipiant
 z vlyre z vlyrbonā scribi p. r. s. tales greacas lras ignoriant.

U ante AD

Vmbo: media ps clypei eminentior. licet qnqz p toto clypeo po
 naf. Luit. Billū vmbone ictum deturbat. Sta. Jam clypeus
 clypeis vmbone repellitur vmbo cuiilibus bellis.
 Vmbilicus. pe. p. dr. qd qd in aliq re e mediū. vii de libro quozq
 vmbilicū dici oñdit. Lam. Relata carthē regie noue libino
 ni vmbilici loza rubra mēbianē. Et Ply. vmbilicū italie cir
 ca lacū reatinū dicit. Suidas nī ομφα λητομία οτετον
 οωφραλον του βρεφους αι μαιαι αωοτε μνουσι
 και αυταιδε ομφα λητομοι λεγονται και ομφα
 λιομο ομφα λος της ασπιδος. Et i hac figatiōe acci
 pi. qz illuc tāqz ad cētrū libroz mēbra oueniunt. Itē vmbili
 cus dē ligamentū intestinoz qz mediā fere vētris planiciē ob
 tinet. A cuius silitudinē paruus circulus in terra descriptus
 ad cognoscēdos vētos vbilicus dē. Ply. p huius mediā lōgi
 tudinē duci sarculo sulcū vel cinere lineā mediāqz circū scri
 bi circulo paruo q vocat vmbilicus. Itē parui ac rotūdi po
 litiqz lapilli eadē rōne vmbilici dñr. Li. Tūc ouo excellētissi
 mi viri repuerascere marie videbant cū ex vbe tanqz e vin
 culis ambulassent. z ad caietā lauretūqz cōchas z vmbilicos
 legere sicut uent. Itē vmbilici ornāmēta z veluti clauicali
 quidā qbus libri ornant z gēme ligant. Mar. qd pdest mi
 libi tā macer libellus. nullo crastioz vt fit vmbilico. Ply. Et
 alios uenit non oportere ptoari quoz fit ab soluta bonitas
 vmbilicis statim ex auro capita cōprehēdētib? Et poete fre
 quēter vñ sūt eū exactū opus figurēt. vt ad vmbilicus se ve
 nisse dicerēt. Dor. in epo. Promissus carmē iābos ad vmbi
 licū addūcere qd exponit Porphyrio. ad vmbilicū adduce
 re. p. h. nire z sūmare opus posuit Dor. qz i sine libu ex ligno
 aut osse vmbilici solēt poni. In quē sensū z Mar. sine tertij
 libri clausit. obe. iā satis ē obe libelle. iā puenim? vñqz ad vmbi
 licū. Tu pcedere adhuc z ire qris. Dic vmbilicū dicitim?
 qd vmbilicos hz vel qd ad vmbilici silitudinē factū ē. Dui?
 diminutiū est vmbiliculus. Quo noie etiā dicitū est genus
 ostrei marini. z in vmbiliculi modū suauiter coeat.

Vmblicatim significat per vmbilicos.
 Vmbra. aer carens sole. qd fit alienius corporis obiectu pferit
 nubū. Hier. Umbra fit ex lumie z corpe. Quidā αωο του
 οωβρου qd est iber vmbra appellatā existimāt qd oēs vmb
 re hūmide sint vmbre et dñr qd faciūt pictozes. vt imagies
 q plane sūt solide videant qd dicit ad umbiare. vmbre etiā
 dñr inferoz imagies. Uirg. Umbrae hic locus somni no
 ctisqz sopore corpora vna ne fastigia vectare carina.
 Vmbella diminutiū ab vmbra. z vmbella que ponebatur in
 theatris ad arcendum solem.
 Vmbra culum. locus in quo est vmbra. Uar. li. j. de re rus. Pro
 pe aream faciūda vmbraacula quo secedant boies in estu tpe
 meridiano. Et apud Esaiā. Derelinquetur filia syon. vt vmb
 ra culum in vinea. z sicut tugurium in cucumerario.
 Vmbro. as. tegendo vmbra facio. Luit. cōposita magis sūt in
 vsu. f. Adumbro. Inumbro. Obumbro. Col. li. v. Dū id incre
 mēto suo vites inumbrent. Et idem. Et virtus altissimi ob
 umbrabit tibi. Aug. Adumbratio mysterio belas loquitur.
 Aliqñ ponitur pro defendo tractum ab arboribus.
 Vmbro nomē fluuij in subzic nauigabilis q z lamber a Ply. dē.
 Vmbriaticus. a. um. qd est ex vmbra seu ad silitudinem vmbre.

Aug. li. ii. cō. Non saltē vt est quedā defectura species z vmb
 rativa vitis fallentibus. Umbriaticus hō dicitur est a Plau
 to. Trapezita qui in vmbra subiecto vitam agit ociosam. Ar
 tes quoqz z negocia vmbriatica nominantur in quibus per
 desidiam in vmbra elanguescimus.
 Vmbriaticus. pe. cor. qd vmbriaticū est. vt vita vmbriaticū que vmb
 ra atqz opaco marcescit. seu in vmbra z ocio domestico de
 gitur. Studiofi vitā vmbriaticē colūt quos libri docēt in vmb
 ra z ocio vt inquit. Li. Cor. bal. Itē pro murena. Ledat in
 quit stilus gladio vmbra sili. Res etiā vmbriatices dñr que
 sunt per inuolucra z inanitatem qualis vmbra est.
 Vmbra regio italie qz Ply. in sexta regione collocat αωο του
 οωβρου. hoc est ab imbre. qz vmbra grecis quasi vmbrij
 dicantur. z oium italie populozum antiquissimi inundatiōe
 terrarū imbribus super sūt credant. Uel dicta est vmbra
 ab vmbra qz ea regio pp altitudinē montiū z vicinitatē apen
 nini vmbrosa sit. Luc. lib. ii. iusqz sui pulso iam pdidit vmbra
 ab vmbra iberino. incipit apennino z vltra ac vñqz ad sinuz
 adriaticū extendit multis pclara vetustissimis oppidis. sed
 in primis sentino z fano foztuz. in ea ē sūt. Spoletū. a quo
 nunc ea regio ducatus spoletanus dē. narsia. reate. ameria. ti
 pberniū. fulgineū. nucceria. assisina. Tudertū. narnia. Trecenta
 vmbroz oppida. Tulci debellare reperuntur.

U ante N

Vna aduerbiū acutū in fine ad oīam ablatiui noīs vñus z sūt
 simul. aliqñ et ofone ponit p geminata. z hz qñ eandem vim
 quā hz tū z cū. Li. vna z id qd facio pabur vna z in hac cā p
 secto neminē pponendum mihi esse existimabit.
 Vncis: sustis ab imo latere incuruus ac sese retorquēs quo in
 strumento puniebant dammati. Iuue. Impactus seianus ou
 citur vncio. huius diminutiūm est vncinus.
 Vncus. a. um. icuruus. cui cōposita sūt. aduncus z reduncus. q
 duo. Ply. li. x. cōplexus ē dicit. Et acuta volucris? rostra ea
 dē rāpto vñētibus adunca collecta. recta herbas ruentibus
 limūqz redunca vt suum gñi. Dinc sunt adunca. as. z Inun
 co. Aug. in expositione ps. Pars nostri eius superior. que su
 pra partem inferiorē aduncatur.
 Vncinatus. vncinus armatus. Li. Nec vt alē asperis z lenibus
 armatis vncinatisqz cōpluscis cōcreta hęc esse dicat.
 Vncia dicta ē qz vna sit ex duodecim pib? assis. a quo semiūcia.
 oug sextule. tertia ps vncie. f. scrypuli. octo. scilicis scrypuli
 sex. sextula scrypuli. iij. Est et vncia mensurē gñis eriguit: vñ
 z diminutiū. vnciola. Iuue. Vnciolā pncleius hz. f. gillo de
 unce. ptes qsqz ias ad mēsurā inguinis heres. vñ quancē
 vocam? vnculū qnqz vnciarū capax. Mar. Quincunces pu
 to post decē peractas. De alijs assis partib? vide in dic. as.
 Vnciarū ab vncia deriuatū a quo semiūciarū. Lini. li. vij. Se
 miūciarū iij ex vnciaro scñi senus z in pñones qqs triēniū.
 Vnda. pprie. pars aq in se collecta z in vñā partē tendēs dicta
 qz sit vna z in se coacta. Aliqñ ponit p aq. vt ps. p toto. Quid.
 Et terris miscuit vndas. huius diminutiūm est vndula.
 Vndosum. mare dicitur fluctuosum.
 Vndosus. a. um. pe. cor. quod vndis strepit. vnde mare vndi
 sonum dicitur qz fluctuando sonitum reddit.
 Vndinotus. a. um. pen. cor. quod vndas. i. a. quas vomit. vnda
 enim quandoqz pro aqua ponitur.
 Vndatū aduerbiū sūt fluctuatū. vel ad vndaz silitudinem.
 Vndo. as. fluctuo. vndas facio. a quo sūt cōposita abūdo et un
 do. fundo. z redūdo. de qd? supra in dicitōe abūdo dicitū est.
 Vndabundū. mare apud Helium dē abunde vndas faciens.
 Vndulata vestis q fit ex byrcoz z capraz pilis ponit quā lanis
 qz ad vndaz silitudinē. picta sit. Nā z cymatilis vestis. a flu
 ctu vt apud Plautū z Quid. Dicebant vō z vndones quidā
 Cilicij forteqz abundis qles mō in his tērtis vident? q tanqz
 αωο του συμβα λαει j συμβα λαωτα. oēs appella
 mus ceu origine ab illo vestius gñe accepta de qbus. Ply. ita
 scribit. Laue z pte coacte vestem faciūt. Erit ergo symbollo
 ton. quasi συμβαλητοz hoc ē coacti implexu potiusqz ter